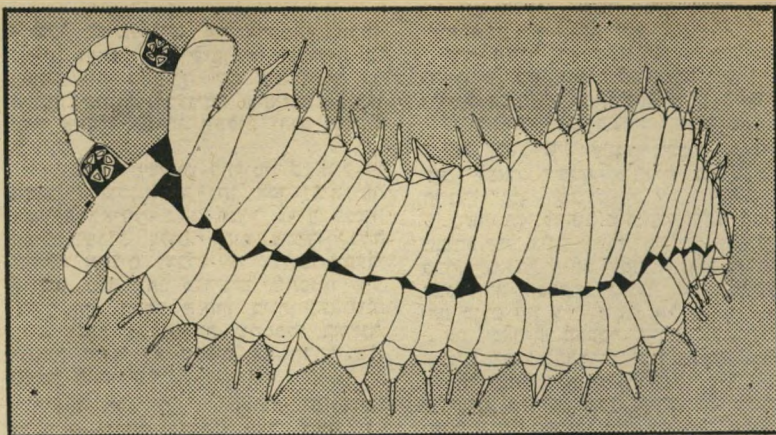

הציירת הראשונה בעולם שהפכה חרקים לנושא ציוריה

האשה

עם

תולעת הנייר אחד מציוריה של פנינה המופיעים בסיפרה. לציור זה צמוד ההסבר הבא: „התולעת המשתרעת כאן, זוללת כל דבר הבא אל פיה, ועוד מעט תכלה את הנייר עליו מונחת.”

הג'וקים בראש

הציירת פנינה גרין בת ה־30 בישראל, לאחר שבאה

מקנדה כדי לערוך תערוכה של חרקה בארץ. להבדיל מן ההתלהבות שהיתה בקנדה לציורים, התקשתה בארץ למצוא מקום להצגתם, ורק במאמצים מרובים עזה בידה להשיג את מוזיאון בית־רוטשילד.

שאותו היא מגדירה בהסבר: „חרק הנור צות ידוע כאחד שאוהב להידחק. משני צדדיו שני חרקים חברים שנאלצו להפסיק את משחקם ולהיפרד בגללו.”

כימו שהתערוכה הראשונה שאערוך תהיה בישראל. על הישראלים היתה לישראליות אף אחד מן המבקרים ובעלי הגלריות

שפנינה גרין רואה ג'וק במיטבה אין היא פורצת כרוב בנות מינה בשאגת אימים: „פרנסואה, ג'וק כזה!” היא מבקשת מן הג'וק בנימוס להמתין שנייה בפינה, שולפת עיפרון ומחברת־רישומים ומכינה במהירות סקיצה אבסטרקטית שלו. כשהיא גומרת היא מנופפת לג'וק לשלום ואומרת לו: „להתראות בתערוכה.”

פנינה בת ה־30, אם לשתי בנות, רעייתו של פרנסואה גרין, מרצה לתולדות־האמנות במונטריאול שבקנדה, החלה בעסקי החרקים לא מזמן.

„תחילה” היא מספרת, „הייתי מציירת בדים קונבנציונאליים כמו כל הציירים. אבסטרקטים, נופים, פורטרטים. הבעיה התחילה כאשר היינו צריכים לנדוד בין קנדה לישראל בגלל עבודתו של בעלי. פנינה החליטה שזה לא עסק להיסחב בכל פעם עם ערימת בדים ומיסגרות במשקל כמה עשרות קילוגרם. „חיפשתי נושא שאפשר יהיה לבצע אותו על מישור טחנים יותר קטנים, בלי בעיות של מיסגרות וכנים.”

כך הגיעה אל הג'וקים.

ג'וק שונא

צבע לבן

למה דווקא ג'וקים? „בגלל שאף אחד עוד לא עשה את זה מקודם,” מסבירה.

זה שאיש לא הקדים אותה ברעיון. לא הפריע לציירת החדשנית לקבל את סיוע ממשלת קנדה. איש המרכז לתרבות של קנדה, יידו הבעל, ביקר בבית השניים, הציץ במרבי־הרגליים ונסגע.

בקשה לסיוע שהגישה דרכו, אושרה מייד. הכסף בו זכתה עזר לה להוציא ספר מלא בציוריה, כשלצד כל ציור מצורף הסבר חצי הומוריסטי על מהות הווחלים באותו עמוד ועל מינהגיהם.

כמו למשל ההגדרה הבאה:

„קבוצה נוספת של חרקים לבנים התיאספה כאן. זו דוגמא טיפוסית של חברה לבנה. של חדיה־מבט והתפסיה. הבעת פניהם בדרך־כלל היא של שיעמום, כבעל האנטנות השחורות, או חוסר־תכלית. כי חרק העליון בפינה השמאלית. שני משר מאל למטה מלא שאט־נפש שסיבתה קלה לניחוש: הוא שונא צבע לבן.” זאת בצמוד לעמוד מצייר מלא בג'וקים.

ג'וק הפקיד

וג'וק הטלוויזיה

בקנדה התייחסו בהבנה לעובדה שאני ישראלית, מספרת פנינה, והסי

שני החרקים בעלי משושי הקרניים מטכסים עצה כיצד לאפשר לחרק האקורדיון למצוא מוצא מהסירדה. לגביהם הבעיה היא חסרת פיתרון. אם היו שני בעלי העצה מביטים כל אחד לציור הקיצוני, היו מבחינים בחרק רגלי העוגן (פינה ימנית למטה) וחרק הקווים המקבילים (פינה שמאלית למעלה) — אויבים מושבעים.

ההסבר המצורף על־ידי הציירת לתמונה זו: „בפינה הימנית למעלה חרק מנצל את רעהו. לחרק הכוכבים (קיצוני בפינה) כפות רגליים המתאימות בדיוק לפינות שעל גב חרק האקורדיון מתחתיו. חרק הכוכבים רווה נחת על שסוף־סוף מצא מישטח מתאים לרגליו. אך חרק האקורדיון סובל מהחרק המציק, שדורך וחוקע מסמרים בגבו.

כל הג'וקים שלי הם דימוניים. יש ג'וק פקיד, יש ג'וק־מכונית ויש ג'וק־טלוויזיה. בתמונות הם נראים אולי מופשטים קצת, אבל בשבילי הם מציאותיים מאוד. אני מבטיחה לכולם שאם יתבוננו טוב טוב סביבם, יוכלו לראות אותם לא רק בי מיטבה, כי אם בכל קר־רחוב.”

ובכל זאת, אחרי התרוצצויות מרובות, מצאה לה הציירת מישכן. מוזיאון בית־רוטשילד בחיפה, העיר שבה נולדה, הסכים להעמיד את קירותיו לחרקה. המצחק אצל פנינה הן ידיעותיה ה־מעמיקות בוואולוגיה. „הידיעה שלי כי נושא בכלל, ובחרקים בפרט שווה לאפס.

לא נרעש למראה חרקה המצויירים. הם ראו את הציורים, אמרו נחמד, נחמד, אבל כששאלתי מה בדבר תערוכה, ענו לי כי נימוס: „עכשיו אנחנו תפוסים, אולי בעוד שנתיים—שלוש...”

„אני לא כמו חרק הנוצות,” התרעמה פנינה. חרק הנוצות הוא אחד ממצוייריה,